

Anleggskonsesjon for vindkraftverk med installert effekt ≤ 10 MW

Denne veilederen gjelder for vindkraftverk med installert effekt ≤ 10 MW. Den vil i hovedsak også gjelde for vindkraftverk > 10 MW, men slike anlegg følger en egen prosess som starter med melding jf. kapittel 1111.2.2.

1 Lovverk

1.1 Energiloven

Bygging og drift av vindkraftverk, er omfattet av [energiloven](#) av 29. juni 1990, § 1-1. Det går frem av energiloven § 3-1 at anlegg for produksjon, omforming, overføring og distribusjon av elektrisk energi med høy spenning, 1000 V eller mer, ikke kan bygges eller drives uten konsesjon. Tiltaket omfatter alle anleggsdeler, til og med tilknytningspunkt i ledningsnett. Hvis anlegget er konsesjonspliktig skal alle deler av tiltaket beskrives i søknaden.

Søknader om å få bygge og drive vindkraftverk der strømmen skal leveres direkte til lavspentnettet (< 1000 V), skal ikke konsesjonsbehandles i henhold til energiloven. Den formelle behandling vil her bestå av en byggesak og eventuelt en plansak etter plan- og bygningsloven i den berørte kommune.

I energiloven står det følgende: ”konsesjon gis for bygging og drift av anlegg”. Dersom ”eier” og ”driver” av et vindkraftverk ikke er den samme, er det de som faktisk skal bygge og drive anlegget som skal søke konsesjon. Forholdet mellom ”eier” og ”driver” er av privatrettslig karakter og angår ikke konsesjonen, men en avtale mellom eier og driver bør i slike tilfelle omtales i konsesjonssøknaden. Privatpersoner uten høyspentkompetanse meddeles normalt ikke konsesjon etter energiloven.

Elektriske ledningsanlegg tilknyttet vindkraftverk kan ikke bygges innen rammen av det lokale nettselskapets områdekonsesjon, fordi denne konsesjonen ikke omfatter ledninger tilknyttet produksjonsanlegg. I saker der det søkes om konsesjon for overføringsanlegg i sammenheng med søknad om kraftutbygging etter energiloven (vind-, varme eller gasskraft med mer) eller etter vassdragslovgivningen, skal søknadene sendes samtidig eller som en samlet søknad, jf. energiloven § 2-2, 2. ledd.

Krav til utforming og innhold i konsesjonssøknader er hjemlet i energiloven § 2-2 og utdypet i forskrift til energiloven av 7. desember 1990, § 3-2.

1.2 Plan- og bygningsloven

1.2.1 Planbehandling

I henhold til plan- og bygningsloven § 23 nr.1 skal det utarbeides reguleringsplan for større bygge- og anleggsarbeider. Myndigheten til å vedta reguleringsplan etter plan og bygningsloven er lagt til kommunen. Tiltakshavere kan fremme privat reguleringsforslag etter plan- og bygningsloven § 30. Private reguleringsforslag oversendes kommunen for videre behandling. I ’Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg’ (T-1458) legges det til grunn at behandlingen etter energiloven koordineres med planbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Konsesjonssøknad, utredninger og forslaget til reguleringsplan skal presenteres i ett samlet dokument som vil bli sendt på høring.

Elektriske anlegg, herunder vindkraftverk, som er konsesjonsbehandlet etter energiloven, er unntatt fra byggesaksreglene om søknad, ansvar og kontroll i plan- og bygningslovens kapittel XVI (jf. forskrift av 22.1.1997 med endring 13.12.1999). Servicebygg eller lavspentnett som ikke konsesjonsbehandles, krever ordinær byggesaksbehandling. For mer informasjon om dette, se veileder ”[Elektriske anlegg og](#)

kraftledninger. Temaveiledning” og Veiledning om saksbehandling og kontroll i byggesaker kapittel II utgitt av Statens bygningstekniske etat.

1.2.2 Konsekvensutredninger

I forskrift om konsekvensutredninger av 1.4.2005 går det frem at det må utarbeides melding og konsekvensutredning (KU) for vindkraftverk med installert effekt > 10 MW.

Vindkraftverk med en installert effekt \leq 10 MW omsøkes i henhold til energiloven § 3-1.

Er det ikke krav om melding og KU etter plan- og bygningsloven, skal vesentlige konsekvenser av tiltaket likevel beskrives grundig som en del av konsesjonssøknaden.

For mer informasjon om konsekvensutredninger, se egen veileder.

1.2.3 Oreigningslova

Regler om ekspropriasjon er hjemlet i lov om oreigning av fast eiendom av 23.10.1959. Dersom det ikke er inngått frivillige avtaler med berørte grunneiere, må det samtidig med søknad om konsesjon, sendes søknad om ekspropriasjonstillatelse. Hvis det også søkes om forhåndstiltredelse etter oreigningsloven § 25, bør dette gjøres samtidig med ekspropriasjonssøknaden. For mer informasjon om dette, og krav til innhold i søknad om ekspropriasjon, se her ([lag lenke til eget kap om ekspropriasjon](#)).

2 Innhold i konsesjonssøknaden

Søknaden bør i hovedsak utformes etter det oppsett og med de hovedpunkter som er angitt nedenfor. Selv om et tema anses uaktuelt, bør likevel inndelingen i hovedpunkter beholdes, samtidig som det kort begrunnes hvorfor dette tema ikke omtales nærmere. Dersom det kreves ytterligere opplysninger, blir dette etterspurt spesielt.

Søker bør legge vekt på at språk og utforming er lettfattelig. Søknaden sendes som hovedregel på offentlig høring, og må derfor være forståelig også for personer som ikke har fagkunnskaper om energianlegg.

2.1 Sammendrag

Det skal utformes et kort sammendrag først i søknaden slik at interesserte lett kan sette seg inn i saken.

2.2 Generelle opplysninger

- Søkers navn, adresse, virksomhet, organisasjonsnummer, organisasjonsform og kontaktperson.
- Hvilken tillatelse som søkes, med lovhenviing (energiloven § 3-1).
- Anleggets beliggenhet (kommune og fylke). Kart vedlegges søknaden.
- Opplysninger om eier- og driftsforhold.
- Spesifisering av nødvendige tillatelser og eventuelle søknader fra offentlige myndigheter etter annet lovverk, herunder forholdet til kommunale planer hjemlet i plan- og bygningsloven.
- Planlagt tidspunkt for påbegynnelse og idriftsettelse av anlegget.

2.3 Forarbeider

- Kort redegjørelse for arbeidet i planleggingsfasen og hvilke instanser som er kontaktet.
- Sammendrag av eventuelle innhentede forhåndsuttalelser.
- Beskrivelse av alternative plasseringer/utforminger som er vurdert (men ikke omsøkt), med

henvisning til kartbilag. Det gis en kort begrunnelse for hvorfor plasseringen/utformingen er utelatt.

- Redegjørelse om eventuelle konsekvensanalyser eller andre undersøkelser som er gjort for å klarlegge mulige skadevirkninger av anlegget.
- Forholdet til andre offentlige eller private planer.

Som en del av forarbeidene til en søknad bør tiltakshaver ha varslet grunneiere/rettighetshavere og berørt(e) kommune(r) om planene, vært i kontakt med fylkesmannens miljøvernavdeling og fylkeskommunens kulturminneavdeling m.m. for innsamling av eksisterende informasjon om planområdet, startet dialog med grunneiere/rettighetshavere, f.eks. i et informasjonsmøte, dersom det søkes om ekspropriasjonstillatelse og diskutert valg av tilknytningspunkt til eksisterende nett i området med lokalt nettselskap.

2.4 Beskrivelse av anlegget (omsøkt løsning)

Type anlegg:	Beskrivelse av:
Lokalisering	<ul style="list-style-type: none">▪ Beliggenhet.▪ Vindforhold (årsmiddelvind, dokumenterte sannsynlige vindressurser, fordeling av vind over året, turbulensintensitet, redegjøre for beregninger/målinger som er foretatt).▪ Infrastruktur.▪ Topografi.
Vindturbiner	<ul style="list-style-type: none">▪ Antall vindturbiner.▪ Installert effekt, spenning og forventet midlere årsproduksjon.▪ Navhøyde, rotordiameter, vingelengde.▪ Maskinhus, kontrollsystem, transformering, lynavledning.▪ Avstand mellom og plassering av vindturbinene i terrenget vist på kart.▪ Type materialer, form og farge.
Montasjeplasser og fundament	<ul style="list-style-type: none">▪ Montasjeplasser til bruk under montasjearbeidet.▪ Type fundament.
Veier og evt. andre anlegg	<ul style="list-style-type: none">▪ Opplysninger om eventuelle nødvendige anlegg som veier, bruer, kaianlegg, betjeningshytter m.v. (permanente eller midlertidige). Herunder skal man beskrive: beliggenhet, lengde, bredde, utførelse, behov og ytre utforming.
Anleggsarbeid	<ul style="list-style-type: none">▪ Vindturbin og fundament.▪ Veger.▪ Nettilknytning.▪ Trafikk, ferdsel
Drift	<ul style="list-style-type: none">▪ Driftssentral(er).▪ Vedlikeholdsarbeid.

2.5 Nødvendig høyspennings apparatanlegg

I konsesjoner for vindkraftverk og transformatorstasjoner gis det tillatelse til å installere og drive bestemte anleggsdeler og ”nødvendig høyspennings apparatanlegg”. Sistnevnte begrep omfatter bl.a.: bryterfelt, samleskinner, interne kabelforbindelser, strøm- og spenningstransformatorer, transformatorer for stasjonenes egen forsyning (stasjonstransformatorer) magnetiseringstransformatorer, reaktorer, slukkespoler, kondensatorbatterier for fasekompensering tilknyttet fordelingsnett med nominell spenning opp til og med 22 kV m.v. Disse komponentene behøver ikke spesifiseres i konsesjonssøknaden.

Utendørs bryterfelt/linjefelt skal likevel spesifiseres i konsesjonssøknaden.

2.6 Nettilknytning

Når det gjelder nettilknytning av kraftverket viser NVE til egen veileder for søknad om dette, se [her](#).

2.7 Økonomisk beskrivelse av anlegget

- Prosjektets antatte investeringskostnader, antall vindtimer (på merkeeffekt), drifts- og vedlikeholdskostnader i øre/kWh og forventet levetid skal oppgis.
- Gjelder søknaden flere typer anlegg, skal kostnadsoverslaget spesifisere de enkelte anlegg.
- Årlig elektrisitetsproduksjon skal estimeres.

2.8 Begrunnelse og innpassing i kraftsystemutredning

- Redegjørelse for hvordan omsøkte anlegg passer inn i gjeldende kraftsystemutredning og eventuelle senere utførte nettanalyser. Begrunnelse for eventuelle endringer i henhold til kraftsystemutredning.

2.9 Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn

Tema:	Beskrivelse av:
Begrunnelse for tiltaket	<ul style="list-style-type: none">▪ Beskrivelse av hvorfor tiltaket omsøkes, og hvorfor det aktuelle området er valgt til lokalisering av vindkraftverket.
Forholdet til andre planer	<ul style="list-style-type: none">▪ Beskrivelse av forholdet til andre kommunale og/eller fylkeskommunale planer for planområdet eller andre områder som indirekte berøres av tiltaket.▪ Det skal oppgis om tiltaket krever tillatelser fra andre offentlige myndigheter enn NVE.
Landskap	<ul style="list-style-type: none">▪ Beskrivelse av landskapet og vurdering av tålegrense.▪ Vurdering av visuelle virkninger av tiltaket i landskapet og hvordan landskapsverdien påvirkes.▪ Landskapsmessig tilpasning.▪ Utarbeide synlighetskart for vindkraftverket.▪ Nødvendig visualiseringer og kartgrunnlag vedlegges.
Kulturminner og kulturmiljø	<ul style="list-style-type: none">▪ Beskrivelse av kulturminner/kulturmiljø.▪ Vurdering av visuelle virkninger av tiltaket for kulturminner/kulturmiljø og hvordan verdien påvirkes.▪ Angivelse av kjente automatisk fredete kulturminner og nyere tids

	<p>kulturminner.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Angi potensialet for funn av automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. ▪ Eventuelle gjennomførte § 9 undersøkelser.
Friluftsliv og ferdsel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkninger for områder av betydning for rekreasjons- og friluftsinnteresser. ▪ Alternative friluftsområder i nærheten med samme opplevelsesverdi.
Biologisk mangfold	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkninger for områder som er viktige for biologisk mangfold og/eller med viktig økologisk funksjon. ▪ Eventuelle effekter for rødlistearter og ansvarsarter, herunder fugl. ▪ Virkninger for utsatte/sjeldne naturområder. ▪ Andre virkninger for plante- og dyrelivet, herunder fugl.
Verneinteresser og inngrepsfrie naturområder	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eventuell påvirkning på vernede eller verneverdige områder. ▪ Eventuell påvirkning på inngrepsfrie områder.
Støy, skyggekast, refleksblink og annen forurensning	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vurdering av hvordan støy kan påvirke bebyggelse og friluftsliv, herunder hvorvidt vindskygge kan forventes å påvirke støyutbredelsen. ▪ Støysonekart for vindkraftverket. ▪ For ytterligere informasjon om krav til utredning innen støy, se ”Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442) (http://www.sft.no). ▪ Vurdering av om eventuelle skyggekast og refleksblink kan påvirke bebyggelse og friluftsliv. ▪ Kart som viser skyggekast fra vindkraftverket. ▪ Vurdering av risikoen for forurensning fra anlegget i drifts- og anleggsfasen.
Jord- og skogbruk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eventuelle virkninger for jord- og skogbruk.
Reiseliv og turisme	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vurdering av tiltakets eventuelle innvirkning på reiseliv og turisme.
Luftfart	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eventuelle virkninger for luftfart.
Annen arealbruk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eventuelle virkninger for drikkevann. ▪ Eventuelle virkninger for andre arealbruksinteresser.
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkninger for annen eksisterende og planlagt infrastruktur (for eksempel veg og vann- og avløpsnett). ▪ Virkninger for forsvarets anlegg, herunder radar og radiolinje.
Reindrift	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkninger for evt. reindrift i området.
Samfunnsmessige virkninger	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiltakets sysselsettingseffekter. ▪ Antatt behov for varer og tjenester lokalt/regionalt både i anleggs- og driftsfasen.
Avbøtende tiltak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlagte avbøtende tiltak for å begrense eller motvirke eventuelle skadevirkninger av anlegget (flytting/fjerning av vindturbiner, bearbeiding/tilsåing av riggplass og veiskjæringer, justert utforming av veier og annen infrastruktur, tiltak for å redusere støy og

skyggecasting, fargevalg og ytre utforming).

Opplysninger om temaer innenfor miljø og naturressurser kan i stor grad baseres på eksisterende informasjon. Slik informasjon finnes for eksempel hos berørt(e) kommune(r), fylkesmannens miljøvernavdeling, fylkeskommunens kulturminneforvaltning og Direktoratet for naturforvaltning sine naturdatabaser.

2.10 Offentlige og private tiltak

- Det skal gis en oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendige for at prosjektet kan gjennomføres, f.eks. utbygging av veier, vannforsyning m.v.

2.11 Innvirkning på private interesser

- Det skal klart framgå av søknaden dersom det forutsettes frivillige avtaler med grunneiere/rettighetshaverne. Bekreftelse på at avtaler er kommet i stand må sendes inn før søknaden kan sluttbehandles. I de deler av landet hvor det er reindrift, skal vedkommende reinbeitedistrikter behandles på lik linje med andre rettighetshavere.
- I saker hvor det er tvil om minnelig avtale om avståelse av grunn og rettigheter kan oppnås med alle grunneiere, bør det imidlertid søkes om ekspropriasjonstillatelse samtidig som det søkes om konsesjon. Se mer informasjon om ekspropriasjon, se her.

Private interesser knyttet til jord- og skogbruk og annen arealutnytting forutsettes omtalt under de respektive punktene ovenfor.

2.12 Vedlegg til søknaden

Type vedlegg:	Merknad:
Kart	<ul style="list-style-type: none">▪ Kartene skal ha hensiktsmessig målestokk, og det omsøkte anleggets beliggenhet, samt eventuelle alternative beliggenheter (traseer), skal tydelig framgå. Kartet skal være i farger.▪ Evt. temakart for berøring av inngrepsfrie soner, støysonekart, oversikt over kulturminner/kulturmiljøer med mer.
Visualiseringer og tegninger/skisser	<ul style="list-style-type: none">▪ Visualiseringer av vindkraftverket i terrenget.▪ For transformatorstasjoner m.v. skal det vedlegges plan- og fasadetegninger samt detaljkart som viser plasseringen på tomten.

2.13 Praktiske forhold

Konsesjonssøknader om vindkraftverk sendes til:

*Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo*

eller

nve@nve.no.

Kontakt gjerne NVE for veiledning og gjennomlesning av et utkast til søknad før formell oversendelse. Utkast til konsesjonssøknader skal sendes til seksjon for energikonsesjon ved seksjonssjef Arne Olsen aro@nve.no. Ved tilbakemelding vil NVE gi beskjed om hvor mange søknadseksemplarer det er behov å trykke opp.

NVE benytter som hovedregel elektronisk høring. Søknaden med eventuelle tillegg vil bli gjort tilgjengelig på Internett. Det sendes ut et brev til alle aktuelle høringsinstanser om at søknaden er på høring og det settes en frist for å uttale seg til NVE.

NVE sender søknader og meldinger på høring. Fylkesmannen, fylkeskommuner og berørt(e) kommune(r) er alltid høringsparter. Avhengig av anleggets art, får i tillegg aktuelle frivillige organisasjoner, foreninger, berørte kraftselskaper eller andre som representerer grupper som har interesse i saken, orientering om søknaden tilsendt.

NVE gjør oppmerksom på at utgiftene ved kunngjøring og møter i forbindelse med søknad bæres av tiltakshaver, jf. energiloven § 2-1.

NVE ber i eget brev til tiltakshaver om at tiltakshaver orienterer grunneiere og rettighetshavere om søknaden. Se eget avsnitt under.

Bestemmelsene i energiloven § 1-3 omfatter iverksettelse av anleggene i sin helhet. Dette innebærer at heller ikke de bygningsmessige arbeider av anleggene kan påbegynnes før tillatelse er gitt. Da konsesjonsbehandlingen ofte vil være tidkrevende, bør søknader sendes inn i god tid før anlegget planlegges påbegynt. Eksempelvis bør det for vindkraftverk (kun søknad) regnes med ca. ett års behandlingstid.

NVEs avgjørelse kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretning er kommet fram til parten, jf. forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

3 Orientering av grunneiere/rettighetshavere om planlagte energianlegg

Grunneiere og rettighetshavere som blir berørt av et tiltak, et ekspropriasjonsinngrep eller en forhåndstiltredelse skal få orientering om tiltaket og anledning til å uttale seg, jf energiloven § 2-1 og oreigningslova §§ 19, 25. Norges vassdrags- og energidirektorat har delegert ansvaret til konsesjonssøker å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om konsesjons- og ekspropriasjonssøknaden og søknaden om forhåndstiltredelse. Orienteringen kan gis ved at berørte grunneiere og rettighetshavere får tilsendt søknadene til uttalelse sammen med et kort orienteringsbrev med opplysninger om høringsfrist og hvor uttalelsen kan sendes.

4 Litteraturliste

Lenker til alle rapporter som er tilgjengelige.

- [Energiloven](#), LOV 1990-06-29 nr 50.
- [Energilovforskriften](#), FOR 1990-12-07 nr 959
- [Forskrift om energiutredninger](#) av 1.1.2003.
- [Forskrift om elektriske forsyningsanlegg](#), 20.12.05 (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er ansvarlig myndighet).
- [Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll av byggesaker](#), Statens byggtekniske etat.
- [Hensynet til kulturminner og kulturminner ved etablering av energi- og vassdragsanlegg](#). NVE veileder 2/04.
- [Arealplanlegging i tilknytning til vassdrag og energianlegg](#). NVE veileder 3/99 av Skauge.

- [Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging \(T-1442\)](#). (Statens forurensningstilsyn er ansvarlig myndighet).
- [Visualisering av planlagte vindkraftverk](#). NVE veileder 5/2007.
- [Tematisk konfliktvurderinger](#).